

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Kód materiálu:	VY_12_INOVACE_08_VELIKONOČNÍ OSTROV		
Název materiálu:	Velikonoční ostrov		
Předmět:	Zeměpis	Ročník:	6.
Časová dotace:	45 min	Datum ověření:	19. 6. 2012
Jméno autora:	Mgr. Božena Přikrylová		
Klíčová slova:	Oceánie, ostrovy, Velikonoční ostrov, kamenné sochy, kult ptačího muže		
Výchovné a vzdělávací cíle:	Žák ukáže na mapě Velikonoční ostrov jako jeden z ostrovů Oceánie. Objasní jeho výjimečnost.		
Rozvíjené klíčové kompetence:	Žák čte s porozuměním, vyhledává informace z textu, zpracovává je a reprodukuje.		
Anotace, metodický list:	PL slouží jako motivace k učivu o Oceánii.		
Použité zdroje:	<p>ŠTĚRBOVÁ, Lucie. Velikonoční ostrov skrývá jedno z největších tajemství lidstva. In: <i>Novinky.cz: Cestování</i> [online]. 2009 [cit. 2012-06-13]. Dostupné z: http://www.novinky.cz/cestovani/exotika/183483-velikonocni-ostrov-skriva-jedno-z-nejvetsich-tajemstvi-lidstva.html</p> <p>Citace obrázků v textu:</p> <ul style="list-style-type: none"> Moai-sochy http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/a/a2/Moai_Rano_raraku.jpg/220px-Moai_Rano_raraku.jpg Těchto sedm moai na Ahu Akivi jsou jako jediní tváří k oceánu http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/f/f7/AhuAkivi.jpg/220px-AhuAkivi.jpg Ostrůvky Moto Nui, centrum kultu Ptačího muže http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/2/29/Rano-Kau-2b-Birdman-Cult.JPG/120px-Rano-Kau-2b-Birdman-Cult.JPG 		

Popis hodiny	<p>Evokace – 6 minut</p> <p>Uvědomění si významu – 20 minut (15 + 5 minut)</p> <p>Reflexe – 13 minut (5 + 5 + 3 minuty)</p> <p>viz. dále</p>
---------------------	---

*Tento výukový materiál byl vytvořen v rámci projektu EU peníze školám.
Základní škola a Mateřská škola Veřovice, příspěvková organizace*

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Velikonoční ostrov

Evokace:

Učitel klade otázky:

- *Jak se jmenuje největší oceán světa?*
- *Najděte ostrovy v Tichém oceánu. Jsou samostatné nebo patří nějakému státu?*
- *Jak se jmenují 3 velké skupiny ostrovů v Tichém oceánu?*
- *Jak mohly vzniknout ostrovy v Tichém oceánu?*
- *Najdete Velikonoční ostrov? Komu patří?*
- *Slyšeli jste už někdy o Velikonočním ostrově?*

Uvědomění si významu:

- Učitel rozdává žákům text. Sdělí jim instrukce. Budou pracovat ve dvojicích, číst po odstavcích. V textu si podtrhávají nebo zvýrazňují informace, otazníkem si značí to, čemu nerozumějí. Po přečtení každého odstavce si sdělí se sousedem jednu informaci z textu.
- Diskuse: *Co zajímavého jste si přečetli?*

Reflexe:

- Učitel rozdává žákům text k zápisu, který si děti vyplní a nalepí do sešitu.
- Kontrola zápisu: společně. Hodnocení.
- Žáci si namalují do sešitu obrázky k dnešnímu tématu.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Text k zápisu

Velikonoční ostrov je částí ostrovní říše zvané O_____, která leží v T_____ oceánu. Ostrov patří jihoamerické zemi Ch____. Ostrov proslavily kamenné s_____ moai. Do 6. Století ostrov obývali pouze _____.

Kde vznikly kamenné sochy?

Kdo je vytvořil?

Jak jsou velké?

Kdo kamenné sochy rozpohyboval?

Co je kult ptačího muže?

Text k zápisu - řešení

Velikonoční ostrov je částí ostrovní říše zvané **Oceánie**, která leží v **Tichém** oceánu. Ostrov patří jihoamerické zemi **Chile**. Ostrov proslavily kamenné sochy moai. Do 6. Století ostrov obývali pouze **ptáci**.

Kde vznikly kamenné sochy? **Pravděpodobně vznikaly v kráteru vulkánu Rano Raraku.**

Kdo je vytvořil? **Polynésané.**

Jak jsou velké? **Největší z nich mají i více než 12 metrů a váží až 90 tun.**

Kdo kamenné sochy rozpohyboval? **Až český vědec Pavel Pavel zvládl za pomoci jednoduchého mechanismu „rozchodit“ sochy za pomoci pouhých 16 mužů a dost možná tak odhalil jedno z největších tajemství.**

Co je kult ptačího muže? **Každý rok na jaře ti nejzdatnější mladíci z ostrova soutěžili o tento titul. Jejich úkolem bylo přeplavat průliv, který se hemžil žraloky, k ostrůvku Mutu Nui, zde rychle nalézt hnízdo opeřence rybáka černohřbetého, odcizit vejce a vydat se zpátky. Vítěz pak mohl rok bydlet v chýši v obřadní vesnici Orongo.**

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Velikonoční ostrov skrývá jedno z největších tajemství lidstva

Velikonoční ostrov v Tichém oceánu se může pyšnit mnoha přídomky. Jde o nejdlejší obydlí, nejtajemnější a dost možná i o nejkrásnější ostrov světa, který každoročně láká tisíce turistů. Ti se s pohledem upřeným na tajemné sochy moai pokouší rozluštit záhadu jejich vzniku. Zatím se to ale nikomu nepodařilo a kamenné obličejové sochy stále schovávají jedno z posledních tajemství dnešního světa.

Moai-sochy

Celých 2100 kilometrů mořských hlubin dělí **Velikonoční ostrov**, jinak také zvaný Rapa Nui (Velká země) nebo Te Pito o Te Henua (Pupek světa) od nejbližšího obývaného místa – ostrova Pitcairn. Absolutní izolace od zbytku světa se dodnes projevuje – ať už rostlinnou a živočišnou skladbou, nebo tím, že život původních Polynésanů je dodnes obestřený rouškou tajemství. Ačkoli administrativně spadá toto území pod Chile, nemá toho ostrov s touto jihoamerickou zemí příliš společného. Možná až na fakt, že ze 4000 kilometrů vzdáleného Santiaga de Chile létají dvakrát týdně pravidelné linky na jediné letiště Velikonočního ostrova. Tento „výlet“ turistu pak vyjde na zhruba 16 tisíc korun. Tolik stojí zpáteční letenka.

Na prozkoumání tajemných ostrovních zákoutí už ale nepotřebujete ani korunu, protože veškeré vstupy jsou zdarma.

Těchto sedm moai na Ahu Akivi jsou jako jediní tváří k oceánu

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Dávná tajemství Polynésanů

Ostrov „na konci světa“ byl neobydlený pravděpodobně až do 6. století našeho letopočtu. Pak ale u jeho břehů přistály polynéské kmeny, které s sebou přivezly i první savce. Do té doby byl ostrov obydlený pouze ptáky.

Kult ptačího muže

S Velikonočním ostrovem je spojena i tradice kultu ptačího muže. Každý rok na jaře ti nejzdatnější mladíci z ostrova soutěžili o tento titul. Jejich úkolem bylo přeplavat průliv, který se hemžil žraloky, k ostrůvku Mutu Nui, zde rychle nalézt hnízdo opeřence rybáka černohřbetého, odcizit vejce a vydat se zpátky. Vítěz pak mohl rok bydlet v chýši v obřadní vesnici Orongo. Ta je dnes turistům přístupná.

Ostrůvky Moto Nui, centrum kultu Ptačího muže

Pro Evropany tuto pevninu objevil na velikonoční neděli 5. dubna roku 1722 holandský admirál Jacob Roggeveer. A příchod Evropanů byl de facto koncem polynéské kultury. Z původních deseti tisíc obyvatel ostrova jich v roce 1877 zůstalo pouze 111, ostatní zemřeli na tuberkulózu, neštovice, ve válkách, nebo byli odvečeni otrokáři. Smrtí klanových náčelníků zvaných inetaos tak zbytek světa přišel o možnost poznat tajemství tohoto podivuhodného národa – záhadný obřadní jazyk rongo-rongo, plošiny ahu, ale hlavně obří sochy moai.

Mlčenliví svědkové minulosti

Snad každého při vyslovení názvu „Velikonoční ostrov“ jako první napadnou gigantické sochy znázorňující obličeje – tzv. moai. Vědci se dodnes přou o jejich základní účel. Faktem ale je, že jich je na ostrově 887, ty největší z nich mají i více než 12 metrů a váží až 90 tun. Všechny jsou turistům přístupné, jen je potřeba dodržovat základní zásadu a nevstupovat k sochám, které jsou umístěné na posvátné pohřební plošině ahu – neznámější z nich je 200 metrů dlouhá Ahu Tongariki.

Česká stopa v polynéském písku

Vědci celého světa se dlouho přeli o to, jak staří Polynésané přepravovali sochy z kráteru vulkánu až na 16 kilometrů vzdálená místa. Podle prvních teorií bylo k těmto akcím zapotřebí až několik stovek mužů. Ale až český vědec Pavel Pavel zvládl za pomoci jednoduchého mechanismu „rozchodit“ sochy za pomoci pouhých 16 mužů a dost možná tak odhalil jedno z největších tajemství.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Sochy

jsou rozmístěné jak po celém pobřeží, včetně pláže Anakeva, tak i ve vnitrozemí – a to i v místě, kde pravděpodobně vznikaly – v kráteru vulkánu Rano Raraku. S největší

pravděpodobností sloužily jako posvátná místa, jako tzv. sochové chrámy. Více by mohly prozradit nápisy na rongo-rongo deskách, ale vědcům se je dodnes nepodařilo rozluštit. A možná to je ten hlavní důvod, proč je Velikonoční ostrov dodnes cílem mnoha turistů. Vždyť, kdo by nechtěl být tím, kdo odhalí tajemství staré stovky let?

Lucie Štěřbová, ESO travel

<http://www.novinky.cz/cestovani/exotika/183483-velikonocni-ostrov-skryva-jedno-z-nejvetsich-tajemstvi-lidstva.html>

ŠTĚŘBOVÁ, Lucie. Velikonoční ostrov skrývá jedno z největších tajemství lidstva. In: *Novinky.cz: Cestování* [online]. 2009 [cit. 2012-06-13]. Dostupné z: <http://www.novinky.cz/cestovani/exotika/183483-velikonocni-ostrov-skryva-jedno-z-nejvetsich-tajemstvi-lidstva.html>